

Č.j. OSIRM – 5884/2017-52
☎ 326 716 242
E-mail: chumlenova@mb-net.cz

V Mladé Boleslavi dne 6. 3. 2017

Projektový atelier pro architekturu a pozemní stavby spol. s r. o.
Bělehradská 199/70
120 00 PRAHA 2

ZÁVAZNÉ STANOVISKO

Magistrát města Mladá Boleslav, odbor stavební a rozvoje města – oddělení památkové péče, jako příslušný výkoný orgán státní památkové péče posoudil žádost vlastníka nemovitosti //dle ust. § 14 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů (dále jen „památkový zákon“) // města Bělé pod Bezdězem (IČ: 00237434), se sídlem Masarykovo náměstí 90, 294 21 Bělá pod Bezdězem, které na základě plné moci ze dne 24. 8. 2016 zastupuje Projektový atelier pro architekturu a pozemní stavby spol. s r. o. (IČ 45308616), se sídlem Bělehradská 199/70, 120 00 Praha 2, ze dne 2. 2. 2017 ve věci: **„Zámek Bělá pod Bezdězem – severní křídlo; Oprava stropu ve 2.NP, I. etapa – řešení statických závad“** v objektu zámku č.p. 1 v Bělé pod Bezdězem, který leží na st. p. č. 1 v k. ú. Bělá pod Bezdězem, je nemovitou kulturní památkou zapsanou v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod číslem rejstříku 21751/2-1460 a zároveň se nachází v části historické zástavby města Bělá pod Bezdězem, jejíž území bylo vyhláškou č. 476/1992 Sb., o prohlášení území historických jader vybraných měst za památkové zóny, Ministerstva kultury České republiky ze dne 10. září 1992 prohlášeno městskou památkovou zónou, a po písemném vyjádření Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště středních Čech v Praze čj. NPÚ-321/10776/2017 ze dne 17. 2. 2017 (správní orgán obdržel dne 22. 2. 2017) vydává podle ustanovení podle § 44a/ památkového zákona a ustanovení § 149 odst. 1 zákona č.500/2004 Sb., správní řád ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), podle ustanovení § 14 odst. 3 památkového zákona toto **závažné stanovisko**:

Přílohou žádosti je DSP „Zámek Bělá pod Bezdězem – severní křídlo, oprava stropu ve 2. nadzemním podlaží, I. etapa – řešení statických závad“ vypracovaná odpovědným projektantem Marcelou Bubeníkovou a autorským kolektivem Ing. arch. Tomášem Šantavým a Ing. Pavlem Haščynem, Projektový atelier pro architekturu a pozemní stavby spol. s r. o. (IČ 45308616), se sídlem Bělehradská 199/70, 120 00 Praha 2, č. zakázky: 4890391600, z ledna 2017, která předpokládá statické zajištění havarijního stavu konstrukce arkád v první etapě, která bude součástí konečného statického zajištění, jehož návrh bude zpracován na základě výsledků geologického složení podzákladového prostředí. V první etapě bude provedeno stažení objektu ocelovými táhly v podlaže 3.NP v osách pilířů arkád, doplnění dřevěné podpory klenby, demolice novodobých příček ve 3.NP, ponechání původních nosných příček, odstranění skladeb stávajících podlah pro uložení dřevěných trámů a táhel do hloubky cca 360 mm pod úroveň stávajících podlah, umístění táhel v osách pilířů arkád napříč přes severní křídlo, odstranění násypu v šířce 1 m, vysekání kapes z vnější strany obvodového zdiva do hloubky 70 mm pro ocelové desky na konci táhel, zapravení ocelových desek vápennou omítkou s vložením mřížky a vyrovnávacím štukem na shodný líc se stávající omítkou, osazení vodorovných ploten nad arkádou z vnitřní strany konstrukce k zajištění ochrany římsy a maleb na vnějším líci arkád, provedení vrtů pod úhlem 75° od svislé roviny směrem

k dvornímu průčelí, zesílení zdiva za účelem zabránění vylamování vnitřního obvodového zdiva, osazení svislých kotevních tyčí a jejich přivaření na vodorovnou ocelovou desku, nová konstrukce podlahy se záklopem z prken o šířce 25 mm, dozdivka zdiva plnými cihlami s rozpínavou maltou z horní strany klenby v arkádách, odkrytí trhlín ze spodní strany od omítky a jejich oprava rozpínavou maltou, oprava omítkových ploch na lícovou vrstvu ve shodné struktuře s novým nátěrem a restaurátorský průzkum v arkádě po postavení lešení.

Statické zajištění stropu v 2.NP severního křídla zámku v Bělé pod Bezdězem dle přiložené dokumentace je z hlediska zájmů státní památkové přípustné za následujících podmínek:

- 1. Před zahájením prací bude proveden restaurátorský průzkum.**
- 2. Zástupcem vlastníka budou svolávány pravidelné kontrolní dny za účasti zástupců zhotovitele, odborné organizace a správního orgánu.**

Odůvodnění

Podle ust. § 14 odst. 1 památkového zákona byla dne 2. 2. 2017 podána vlastníkem nemovitosti městem Bělá pod Bezdězem (IČ: 00237434), se sídlem Masarykovo náměstí 90, 294 21 Bělá pod Bezdězem, které na základě plné moci ze dne 24. 8. 2016 zastupuje Projektový atelier pro architekturu a pozemní stavby spol. s r. o. (IČ 45308616), se sídlem Bělehradská 199/70, 120 00 Praha 2, žádost o vydání závazného stanoviska ve věci „**Zámek Bělá pod Bezdězem – severní křídlo; Oprava stropu ve 2.NP, I. etapa – řešení statických závad**“ v objektu zámku č.p. 1 v Bělé pod Bezdězem, který leží na st. p. č. 1 v k. ú. Bělá pod Bezdězem, je nemovitou kulturní památkou zapsanou v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod číslem rejstříku 21751/2-1460 a zároveň se nachází v části historické zástavby města Bělá pod Bezdězem, jejíž území bylo vyhláškou č. 476/1992 Sb., o prohlášení území historických jader vybraných měst za památkové zóny, Ministerstva kultury České republiky ze dne 10. září 1992 prohlášeno městskou památkovou zónou. Přílohou žádosti je DSP „Zámek Bělá pod Bezdězem – severní křídlo, oprava stropu ve 2. nadzemním podlaží, I. etapa – řešení statických závad“ vypracovaná odpovědným projektantem Marcelou Bubeníkovou a autorským kolektivem Ing. arch. Tomášem Šantavým a Ing. Pavlem Haščynem, Projektový atelier pro architekturu a pozemní stavby spol. s r. o. (IČ 45308616), se sídlem Bělehradská 199/70, 120 00 Praha 2, č. zakázky: 4890391600, z ledna 2017, která předpokládá statické zajištění havarijního stavu konstrukce arkád v první etapě, která bude součástí konečného statického zajištění, jehož návrh bude zpracován na základě výsledků geologického složení podzákladového prostředí. V první etapě bude provedeno stažení objektu ocelovými táhly v podlaží 3.NP v osách pilířů arkád, doplnění dřevěné podpory klenby, demolice novodobých příček ve 3.NP, ponechání původních nosných příček, odstranění skladeb stávajících podlah pro uložení dřevěných trámů a táhel do hloubky cca 360 mm pod úroveň stávajících podlah, umístění táhel v osách pilířů arkád napříč přes severní křídlo, odstranění násypu v šířce 1 m, vysekání kapes z vnější strany obvodového zdiva do hloubky 70 mm pro ocelové desky na konci táhel, zapravení ocelových desek vápennou omítkou s vložením mřížky a vyrovnávacím štukem na shodný líc se stávající omítkou, osazení vodorovných ploten nad arkádou z vnitřní strany konstrukce k zajištění ochrany římsy a maleb na vnějším líci arkád, provedení vrtů pod úhlem 75° od svislé roviny směrem k dvornímu průčelí, zesílení zdiva za účelem zabránění vylamování vnitřního obvodového zdiva, osazení svislých kotevních tyčí a jejich přivaření na vodorovnou ocelovou desku, nová konstrukce podlahy se záklopem z prken o šířce 25 mm, dozdivka zdiva plnými cihlami s rozpínavou maltou z horní strany klenby v arkádách, odkrytí trhlín ze spodní strany od omítky a jejich oprava rozpínavou maltou, oprava omítkových ploch na lícovou vrstvu ve shodné struktuře s novým nátěrem a restaurátorský průzkum v arkádě po postavení lešení.

Zámek je hlavní dominantou městské památkové zóny Bělá pod Bezdězem. Je situován na výběžku městské ostrožny. Jedná se o hodnotný architektonický organismus deltovitého půdorysu. Před jeho vstupním průčelím probíhal v minulosti příkop, ze kterého se zachovalo pouze snížení terénu na pravé straně. Zámecké budovy vznikly složitým vývojem v několika etapách. Zámek – původně tvrz s nádvořím, byl opevněn hradbou, která navazovala na opevnění města. Na jižní straně se zčásti zachovala, ve vlastním zámku pokračuje dosud v jižním průčelí jižního křídla. Hradba obíhala patrně zámecký půdorys. Jádrem asi dosud gotického původu je obdélný útvar vpravo od průjezdu, s mohutnými zdmi a kamennými gotickými polokruhově valnými sklepy. Přestavěn byl renesančně, obsahuje v přízemí a zčásti v patře klenby s hřebínky. Levé zámecké křídlo je homogenním tvarem vystavěným patrně v renesanci po roce 1586. Na pravé straně uzavírá dvůr rovněž dvoupatrové křídlo, jehož vnější průčelí stejně jako všechna průčelí křídel vstupních jsou členěna raně barokními pilastry vysokého řádu. V ose se připojuje k tomuto křídlu kaple s pozdně renesančním portálem. Jižní křídlo je rovněž renesančního původu, snad s gotickou hradbou v jádře jižního průčelí. Raně barokní přestavba, která sjednotila průčelí komposicí s vysokým řádem, se uskutečnila po roce 1689. Autorem přestavby byl Bernard Canevalle. Areál zámku v Bělé pod Bezdězem zastupuje velmi hodnotné feudální sídlo středověkého původu, s významnými stavebními etapami z období renesance, manýrismu a raného baroka a následnými úpravami během 19. a 20. století. Z památkového i architektonického hlediska je areál hodnotný téměř v celém rozsahu své dispozice a konstrukcí. Severní křídlo zámku bylo vystavěno před rokem 1615. Tento letopočet se objevuje na kazetovém stropu v arkýři a pravděpodobně datuje dokončení stavby. Severní křídlo bylo původně zamýšlené jako jednopatrová stavba, druhé patro bylo přistavěno až později. Řešeno bylo mimořádně velkoryse s náročnou uměleckou výzdobou. Klenby arkád mají štukovou výzdobu s motivy perlovce a hlavičkami puttů. Mimořádnou hodnotu a to i v kontextu českého prostředí má manýristická malba s figurálními výjevy, které pokrývají plochu v celém rozsahu přízemí a patra průčelí arkád včetně polygonálního arkýře. Arkády jsou klenuty cihelnými valenými klenbami s lunetami. Podpory kleneb ve dvorní obvodové stěně tvoří cihelné pilíře s klenutými oblouky. V patách kleneb jsou osazena původní kovová táhla pro zachycení účinků vodorovných sil od kleneb. Klenby jsou porušeny trhlinami přibližně rovnoběžnými s dvorním průčelím v obou podlažích, přičemž ve 2.NP jsou trhliny širší. Zároveň je klenba v jednom poli 2.NP zborcená. Podle tvaru a směru trhlin v klenbách arkád lze předpokládat, že se jedná o svislé pohyby části objektu vlivem geologického složení hornin pod základy. Dvorní průčelí s pilíři arkád se odklání směrem do nádvoří vzhledem k různé úrovni založení pilířů dvorního průčelí a nosných zdí severního křídla zámku. Pro finální návrh statického zajištění bude nutné provést geologické vrty u obvodové zdi s arkádami v nádvoří a u vnější obvodové zdi 1. PP a zjistit úroveň hladiny spodní vody.

Zámek se zároveň nachází na území městské památkové zóny Bělá pod Bezdězem. Město bylo pravděpodobně založeno r. 1337 zakládací listinou jako město přenesené z podbezdězí na vhodnější místo pro život většího města. Bylo založeno na ostrožně spadající z části prudce dolů a splývající s okolním terénem pouze na západní straně. Půdorys města je vysoce pravidelný se snahou o ortogonální schéma. Přibližně uprostřed jádra bylo vyměřeno rozlehlé náměstí. V západní části jádra se zcela uplatnil pravoúhlý systém bočních uliček. V současné době je náměstí obklopeno patrovými domy, zatímco v ostatních ulicích převažují přízemní domky, jež dnes tvoří hlavní stavební jádro městské památkové zóny. Město chráněné již svou polohou bylo dobře opevněno. Po východní straně jižně od zámku a podél segmentově vypjaté jižní strany města ho chránila jediná hradba. Daleko složitější bylo opevnění po nejsnáze zranitelné západní straně města, kde se fortifikační systém sestával z hlavní hradby, parkánu, parkánové hradby, příkopu a valu. Do města se vstupovalo čtyřmi branami, z nichž

se dochovala pouze jediná Česká brána uzavírající na západě Českou ulici. Bělské opevnění udržuje historický tvar města po západní a zčásti i po severní a jižní straně působí dosud imponujícím dojmem. Dalšími významnými objekty v městské památkové zóně je například již zmíněné městské opevnění – Česká brána, zbytky opevnění, dále augustiniánský klášter s kostelem sv. Václava, kostel Povýšení sv. Kříže, radnice se šatlavou a další památkově významné objekty. Každý urbanistický zásah postihující skupiny či jednotlivé drobné objekty se v daném prostředí uplatní hrubě a necitlivě. Novostavby na území městské památkové zóny a na místech původních jednopatrových, přízemních objektů je nutno řešit s plným respektováním urbanistických komponentů a celkových pohledových hodnot města.

Ve smyslu ust. § 14 odst. 6 citovaného památkového zákona bylo ve věci vydáno písemné vyjádření Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště středních Čech v Praze čj. NPÚ-321/10776/2017 ze dne 17. 2. 2017, které správní orgán obdržel dne 22. 2. 2017. Ve svém vyjádření tato odborná organizace státní památkové péče záměr hodnotí jako přijatelný s podmínkami a dále uvádí: „Upravený návrh statického zajištění zohlednil předchozí připomínky z hlediska památkové péče ohledně zachování a ochrany omítek s malbami na průčelí.“

V souladu s ust. § 36 odst. 3 správního řádu před vydáním rozhodnutí ve věci byla zástupci vlastníka dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí dopisem č. j.: OStRM – 5884/2017 ze dne 24. 2. 2017. Žadatel se k podkladům vyjádřil dopisem ze dne 27. 2. 2017 (správní orgán obdržel dne 27. 2. 2017), v němž uvádí souhlas s podmínkami odborné organizace.

V souladu s ust. § 14 odst. 3 památkového zákona je správní orgán povinen vycházet ze současného stavu poznání kulturně historických hodnot, které je nezbytné zachovat při umožnění realizace zamýšleného záměru. Předmětem památkové ochrany kulturních památek je objekt jako celek, zejména jeho historické vodorovné a svislé konstrukce (zdivo, klenby, trámové stropy, krov, včetně všech historických prvků a detailů), ale i veškeré autentické konstrukce a prvky nenosné a výplňové (schodiště včetně zábradlí, fasády, střešní krytina, okenní, dveřní a vratové výplně, podlahy, podhledy, vnější i vnitřní omítky, dlažby, obklady, včetně všech autentických historických prvků a detailů). Veškeré dispoziční a stavební úpravy související s modernizací, rekonstrukcí nebo novým využitím stavby je nutno provádět tak, aby zásahy do historických konstrukcí byly minimalizovány a prováděny efektivně, neboť tyto konstrukce tvoří podstatu památky a mají nenahraditelnou památkovou a vypořádací hodnotu a je nutné dodržet historicky ověřené postupy. Podmínka č. 1 byla správním orgánem stanovena z důvodu zjištění aktuálního stavu omítek s malbami na líci arkád severního křídla zámku a štukových prvků, případně k zajištění jejich stabilizace, aby v průběhu statického zajištění stropu 2.NP nedošlo k jejich odpadnutí a nenahraditelné ztrátě jejich celistvosti. Podmínka č. 2 byla správním orgánem stanovena k zajištění pravidelných kontrol průběhu prací i z důvodu řešení nepředvídatelných situací, které mohou být odhaleny při rozkrývání podlah a dalších zásazích do obvodových konstrukcí.

Správní orgán nepřevzal bod č. 2 z vyjádření odborné organizace týkající se provedení sond do podlahy. Předložená dokumentace předpokládá rozkrývání podlah a odstranění násypu v šířce 1 m od táhel. To předpokládá odkrytí koruny zdi nad arkádou a dostatečné posouzení jejího stavu. Provedení sond správní orgán považuje za zbytečný náklad, který finančně zbytečně zatíží vlastníka. Dle § 6 odst. 2 správní orgán postupuje tak, aby nikomu nevznikaly zbytečné náklady, a dotčené osoby co možná nejméně zatěžuje. Podklady od dotčené osoby vyžaduje jen tehdy, stanoví-li tak právní předpis.

Zdejší správní orgán se domnívá, že při splnění výše uvedených podmínek nedojde k nevhodnému zásahu do manýristických maleb na vnějším líci arkád a k poškození štukových architektonických článků. Zároveň navrhovaná dokumentace umožní zpevnění konstrukcí zámeckého křídla a zabrání další destrukci stropních konstrukcí.

Předmětem koordinace odborného památkového dohledu dle ust. § 32 odst. 2 památkového zákona a dozoru správního orgánu dle ust. § 29 odst. 2 písm. g) téhož zákona bude také:

- **upravení detailů kotvení táhel v souvislosti se stavem koruny zdi nad arkádou**
- **upřesnění postupu rozebírání podlah**

Magistrát města Mladá Boleslav, odbor stavební a rozvoje města - oddělení památkové péče, který žádost posoudil, se ztotožnil s vyjádřením odborné organizace státní památkové péče, vyhodnotil výše uvedené podklady a po provedeném správním řízení rozhodl v souladu s platnou právní úpravou tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto stanoviska.

Veškerá stavební činnost na území památkové zóny musí být v souladu s památkovým zákonem, provedena dle podmínek závazného stanoviska Magistrátu města Mladá Boleslav, odboru stavebního a rozvoje města – oddělení památkové péče.

Upozorňujeme, že před prováděním zemních prací (i pro inženýrské objekty) je nutno podle ustanovení § 22 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů, předem uvědomit Archeologický ústav AV ČR, Letenská 4, Praha 1. Oprávněnou organizací k provádění archeologických výzkumů ve správním obvodu Mladá Boleslav je i Ústav archeologické památkové péče středních Čech Praha, Nad Olšinami 3/448, 100 00 Praha 10 (☎ 274 817 993, e-mail: paha@uappsc.cz).

Poučení o opravném prostředku

Proti tomuto závaznému stanovisku nelze v souladu s ustanovením § 149 odst. 1 správního řádu, podat samostatné odvolání, neboť tento úkon není samostatným rozhodnutím. Pokud toto závazné stanovisko znemožňuje vyhovět výše uvedené žádosti, příslušný stavební úřad v souladu s ust. § 149 odst. 3 správního řádu nebude provádět další dokazování a žádost zamítne. Až proti rozhodnutí příslušného stavebního úřadu je možné podat odvolání, které umožní, aby bylo v souladu s ust. § 149 odst. 4 správního řádu přezkoumáno toto závazné stanovisko.

Bc. Markéta Chumlenová
referent oddělení památkové péče

Na vědomí

- NPÚ ÚOPSC v Praze
- Bělá pod Bezdězem, stavební úřad

